

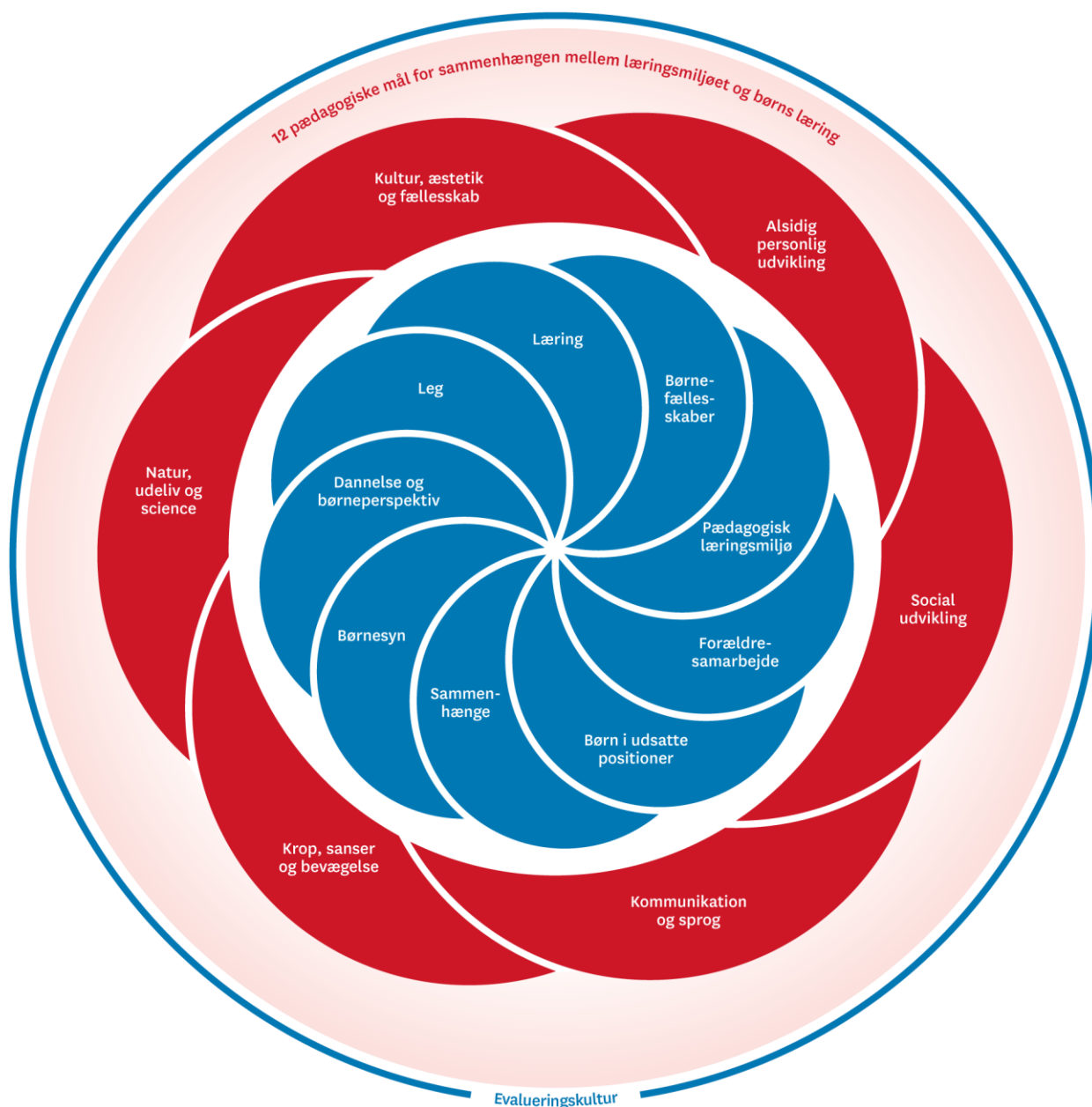
Pædagogisk læreplan 2023-2024

0-6 års institutionen - Lyngholmen

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Lyngholmen er en mindre integreret daginstitution med 90 børn fra 0-6 år. Lyngholmen åbnede i september 2020 og er beliggende i et nybygget område; Engholmen i det nye Sydhavn. Vi har to vuggestuegrupper med 12 børn på hver stue og tre børnehavegrupper med 22 børn på hver stue. Vuggestuen ligger i stueetagen med direkte udgang til vores legeplads og børnehaven holder til på 1. sal. Stuerne er dejlig lyse og har udsigt til de mange kanaler i området og vi har direkte adgang til Amagerfælled via havnebussen, der ligger til næsten lige uden for legepladsen.

I Lyngholmen er vi tre pædagogiske medarbejdere på hver stue, en tværgående pædagog, to køkkenmedarbejdere og en pædagogisk leder. Sammen er vi en mangfoldig flok medarbejdere, der alle brænder for at skabe et fantastisk dagtilbud til vores skønne børn.

Lyngholmen er en del af klynge VVK G, som består af syv kommunale daginstitutioner i Sydhavnen med en klyngeleder i spidsen for alle institutionerne.

Teoretisk grundlag

I Lyngholmen arbejder vi ud fra Lev Vygotskys begreb NUZO (nærmeste udviklingszone) og Aaron Antonovskys salutogenetiske ide, det vil sige læren om sundhedens opståen og udvikling.

Vygotskys begreb NUZO skelner mellem det som barnet mestrer på egen hånd, og det som barnet er i stand til at mestre med hjælp fra en kompetent nærværende voksen. I Lyngholmen gør vi blandt andet dette ved at arbejde med differentierede fællesskaber, hvor børnene får mulighed for at få optimal læring, i de grupper de indgår i.

Vi tror på, at børn gør det bedste de kan ud fra de forudsætninger de har. Derfor differentierer vi vores forventninger til børnene og stiller krav, som er tilpasset deres nærmeste udviklingszone. Vi giver herved børnene en tro på, at de kan klare de udfordringer de møder i dagligdagen hos os, og vi støtter dem når de møder modstand på deres vej. Vi ønsker at børnene skal kunne opleve glæden ved at kunne noget og mestre sin hverdag.

I Lyngholmen arbejder vi også ud fra Antonovskys salutogenetiske ide, der ser psykisk sundhed som et bredt begreb, der handler om at se, rumme og udvikle hele mennesket. Ifølge Antonovsky opnår mennesket psykisk sundhed og robusthed, når det oplever at have ressourcer/redskaber til at takle og mestre de udfordringer, som livet indeholder.

I arbejdet med barnets psykiske sundhed, har vi fokus på barnets generelle trivsel, velbefindende og udvikling. For at kunne trives skal barnet opleve nærhed, livsglæde, omsorg og trygge rammer, som det kan udvikle sig i. Vi ønsker at skabe læringsrum, hvor barnet oplever både store og små udfordringer i passende omfang, så barnet kan udvikle sig og opleve glæden ved, at lære og være, en glæde ved livet og ved at møde udfordringer og kunne mestre dem. Vi har fokus på, at barnet lærer sig selv og sit følelsesliv at kende. Dette gør vi gennem anerkendelse og inddragelse, så barnet bliver set, hørt og forstået.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn skal høres, inddrages, og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen, og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Forældresamarbejdet har fokus på at styrke barnets trivsel og læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

I klynge VVK G har vi en fælles definition af kerneopgaven som lyder:

”Vores kerneopgave er at udvikle trygge, nysgerrige og livsduelige børn i tæt samarbejde med forældrene.”

Klyngen har besluttet, fem fælles grundværdier der kendetegner det pædagogiske arbejde i alle klyngens enheder. Værdierne er: **MOD, FÆLLESSKAB, FORDYBELSE, VEDHOLDENHED og NYSSGGERIGHED**. Arbejdet med at fremme værdierne vil foregå kontinuerligt, i et tæt kollegialt samarbejde i Lyngholmen, og i et tæt samarbejde med klyngens ledelse.

Klyngen har ligeledes defineret en fælles pædagogisk kerneopgave, der præciserer, at vi vil medvirke til at udvikle **trygge, nysgerrige og livsduelige børn i tæt samarbejde med forældrene**.

For Lyngholm betyder det at:

”Vi skaber tryghed ved, at børn og forældre møder kendte voksne, som børnene udvikler en tryk relation til. Børnene møder genkendelighed i de fysiske rammer og i de daglige rutiner. Det pædagogiske personale tager udgangspunkt i børnenes individuelle behov”.

”Vi understøtter børnenes nysgerrighed ved at, skabe inspirerende lege og læringsmiljøer i alle rum. Vi går på opdagelse i nærområdet og i naturen. Vi følger børnenes initiativer og skaber en fælles opmærksomhed omkring det børnene er optaget af.”

”Vi forstår livsduelige børn, som børn der kontinuerligt udvikler deres kompetencer, deres praktiske færdigheder, og deres sociale relationer. Børn der går i Lyngholmen, vil derfor kunne opleve, at de støttes til at kunne mestre dagligdags ting, samt til at være modig og prøve nye ting. Børnene udvikler kompetencer, så de kan udvise tolerance over for andre, samt til at skabe ligeværdige relationer til andre, og udvikle venskaber over tid.

”Vi anser børnenes forældre, som vores vigtigste samarbejdspartnere, fordi forældrene er de vigtigste omsorgspersoner i børnenes liv. I Lyngholmen vil forældrene blive mødt med imødekommenhed og ligeværdighed af det pædagogiske personale. Det pædagogiske personale vil bl.a. bidrage med viden om børns udvikling, samt spørge til forældrenes viden om barnet.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Lyngholmen er børnenes sted. Det betyder at vi er her for styrke børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse både gennem tydelige læringsmiljøer og omsorgsfulde og engagerede voksne.

Det kan vi bl.a. se ved, at børnene udviser tryghed og glæde ved, at være hos os. De smiler, fjoller, fordyber sig i lege og aktiviteter samt stiller nysgerrige spørgsmål.

Vores hverdag er struktureret og planlagt ud fra pædagogiske overvejelser, så der sker læring gennem hele dagen. Vores strukturerede hverdag betyder, at der er forudsigelighed og genkendelighed for børnene, så de kan få ro til at udvikle sig og være nysgerrige på deres omgivelser. Vi mener at meget læring både foregår i dagligdagens rutiner, hvor vi med afsæt i NUZO f.eks. inddrager børnene i det pædagogiske måltid, hvor de er med til at dække borde, tage mad over på deres tallerkener og rydde af bordene. Herved styrker vi det enkelte barns selvhjulpethed og giver barnet en lille succesoplevelse af at mestre noget på egen hånd.

Vi arbejder kontinuerligt på at balancere det pædagogiske arbejde, ud fra det enkelte barns behov, og ud fra hensynet til børnefællesskabet. Vi arbejder derfor på at skabe lige deltagelsesmuligheder for alle børn, uanset deres individuelle forudsætninger. Vi ser forskellighed som vores styrke, og det er afgørende, at vi sikrer alle børn ligeværdige legerelationer, så de kan udvikle venskaber over tid.

Børnesyn

Alle børn i Lyngholmen har ret til at opleve, at de har værdi i sig selv, samt retten til at kunne indgå i et fællesskab. Vi har rammesat hverdagen med afsæt i disse udsagn blandt andet ved at have legen som et centralt omdrejningspunkt i vores praksis, hvor vi skaber et lærings- og udviklingsmiljø, som tilgodeser alle børn. Vi er optagede af at møde barnet på en anerkendende og respektfuld måde, hvor den voksne er barnets trygge havn hvorfra det trygt kan udforske verden. Vi inddeler os i mindre grupper hver dag og går på opdagelse i børnenes perspektiver, så vi får en indsigt i hvad børnene holder af, savner eller er udfordrede på i hverdagen.

Vi har en tro på at børn gør det bedste de kan og at deres adfærd afspejler de ressourcer de har til rådighed i øjeblikket. Hvis vi oplever et barn har en uhensigtsmæssig adfærd overfor et andet barn

og f.eks. skubber det, bliver vi optagede af intentionen bag handlingen, frem for selve den adfærd barnet udviser. Her går vi på opdagelse sammen med barnet, for i fællesskab at blive klogere på hvad barnet gerne ville opnå da det skubbede, handlede det om et stykke legetøj det gerne vil have eller opsøgte det kontakt. Vi gør os i den forbindelse umage med ikke at påføre barnet skyld og skam.

Vi har en fokuseret opmærksomhed på at tilpasse de krav vi stiller til det enkelte barn. Derfor differentierer vi vores krav til børnene. F.eks. kan to børn på samme alder ikke nødvendigvis mestre de samme ting, som eksempelvis at bruge en saks, tage flyverdragt på eller hælde vand op i et glas fra en stor kande. Her støtter og hjælper vi børnene.

Vi følger børnenes spor hver dag og oplever at de herved får mulighed for at kunne bruge deres fantasi og kreativitet. Når vi følger børnenes spor, giver vi dem en unik mulighed for at opleve følelsen af både selv- og medbestemmelse. Et barn kan f.eks. i forbindelse med aflevering fortælle at det gerne vil tegne en tegning til sin farmor, som kommer på besøg senere. Dette spor følger pædagogen og hjælper barnet med at komme i gang med tegningen og måske pakker de den ind bagefter.

Dannelse og børneperspektiv

I Lyngholmen er dannelse en vigtig del af barnets udvikling mod at blive aktive og deltagende medborgere i et demokratisk samfund. Vi mener, at en forudsætning for at udvikle sig til en deltagende og dannet medborger er, at barnet fra det er ganske lille oplever, at blive medinddraget samt oplever medbestemmelse i hverdagen.

Vi er derfor meget opmærksomme på at følge barnets spor, behov og intentioner. Det ses f.eks. når vi laver et forløb om "Hvem er jeg?" på baggrund af børnenes nysgerrighed. Vi oplevede at en af vores grupper i børnehaven, var optagede af hinandens kulturelle baggrund herunder hvilket sprog der blev talt i hjemmet, samt hvilken slags mad der blev serveret. I dette tilfælde hvor vi følger børnenes spor og deres interesse, får vi medinddraget børnenes perspektiver og vi lærer børnene at have forståelse og respekt for hinandens forskelligheder. Samtidig får børnene mulighed for at se selv som en del af en større sammenhæng, hvor vi skal lytte og være nysgerrige på hinanden.

I forbindelse med måltiderne har børnene også medbestemmelse f.eks. når vi i vores mad- og måltidspolitik har besluttet at det er de voksne der bestemmer, hvad der serveres til måltiderne, men at det er børnene der bestemmer, hvad de har lyst til at spise. Børnenes medbestemmelse er essentiel til måltidet hvor de får retten til at sige nej tak til den mad, som de ikke har lyst til at spise. Vi forsøger at motivere børnene til at tage en smagsprøve på maden, men de vil opleve at deres nej har en værdi og at deres grænse bliver respekteret hvis de ikke ønsker at spise det der bliver serveret. Vi sørger altid for at der er et simpelt alternativ til den ret der bliver serveret eksempelvis rugbrød med smør.

Vi guider børnene i at mærke efter og anerkender deres følelser. Dette gør vi i praksis ved at barnet har ret til at være deltagende på afstand i målrettede pædagogiske aktiviteter indtil det har lyst til og mod på at være aktiv deltagende. Det kan eksempelvis ses i et forløb, hvor barnet den første gang det introduceres ikke har lyst til at være med, men ønsker at observere. I situationer som denne oplever vi ofte, at når barnet møder aktiviteten anden eller tredje gang udviser det interesse og engagement, fordi det har fundet en tryghed i, hvad der præcis skal ske. Når vi anerkender barnets følelse og giver det muligheden for at kunne gå langsomt frem, skabes der tryghed i relationen, barnet oplever at have en værdi og bliver ikke gjort forkert.

Vi øver børnene i selvhjulpnehed og livsduelighed. Det er vigtigt for os at gøre børnene selvhjulpne da vi ved at barnets mestring af noget som f.eks. at tage tøj på selv, rydde op efter frokosten, tage

bleen af mm. styrker barnets selvværdsfølelse. Derfor gør vi os meget umage med at børnene allerede i vuggestuen bliver involveret i de praktiske dagligdagsopgaver, da det er vigtigt læringsrum.

Leg

Legen er central i Lyngholmen og alle børn har ret til at lege, have medbestemmelse og følge sine ideer. Barnets leg skal have plads og respekt, derfor er vi optagede af at indrette spændende og indbydende legezoner hvor legen kan skærmes. Vi etablerer legezoner der både er til fordybelseslege samt egen- og voksenstyrede leg.

Vi opdeler os i mindre grupper som er tilpasset efter alder, udvikling samt venskaber og tilrettelægger et læringsmiljø hvor legen og den legende tilgang understøtter det enkelte barns udvikling herunder fantasi, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer og selvværd.

Vi hjælper børnene med at sætte ord på ønsker i legen fx *"Må jeg være med?"*

Den frie leg har en værdi hos os, hvor legen er formålet i sig selv. Leg og fri fantasi er en vigtig del af børns dannelse og derfor er det helt essentielt af børnene får mulighed for både at møde rammesættende lege men også har en frihed til selv at kunne skabe deres egne lege. I den frie leg skal barnet øve sig på at løse konflikter, udvise empati, lære sig selv og andres grænser at kende og forhandle.

Den voksnes rolle i legen er vigtig og der kan indtages følgende tre positioner: **Gå foran barnet** og igangsæt en leg sammen med barnet. **Være ved siden af barnet** og understøtte barnet i at blive i legen, eller ved at **gå bagved barnet** og være observerende og i nærheden af det. De voksne indtager de forskellige roller mange gange i løbet af en dag. F.eks. hvis en gruppe børn er ved at bygge en togbane og et andet barn gerne vil være med, men har svært ved at blive inkluderet i legen. Den voksne vil her indtage en position, hvor det går foran og hjælper barnet med at komme ind i legen ved eksempelvis at sige til børnene der leger *"Jeg kan se Holger gerne vil være med i jeres leg, jeg finder nogle skinner han kan bygge med"* Det er vores erfaring, at der ikke går lang tid før pædagogen kan gå ved siden af barnet, hvor det hjælper med at bygge togbanen for til sidst at trække sig helt fra legen og gå bagved og være observerende.

Læring

I alle pædagogiske aktiviteter finder der læring sted. Når en gruppe børn eksempelvis sidder rundt om et bord og i fællesskab skal lave håndaftryk med maling på hænderne, sker der følgende: De spejler sig i hinanden, oplever sansemotoriske stimuli, hjælper hinanden undervejs, udviser empati, oplever samhørighed i relationen med de andre børn samt sprogstimulering.

Vi gør os umage med at respektere børnenes grænser. F.eks. hvis en gruppe vuggestuebørn leger med kartoffelmel. Har et af børnene ikke lyst til at deltage aktivt i aktiviteten og kan det sidde og kigge på, mens de andre børn leger og sanser kartoffelmelet. Anden gang den samme aktivitet gennemføres med den samme gruppe børn, oplever vi ofte at barnet stikker en finger i kartoffelmelet. Den tredje gang gruppen leger med kartoffelmel, begynder barnet at ælte kartoffelmelet og blande det med vand ligesom de andre børn. Dette praksiseksempel illustrerer vigtigheden af at respektere barnets grænse og udvise tålmodighed. Hvis Freja var blevet presset til at skulle røre ved kartoffelmelet ville vi ikke have respekteret hendes grænse og fulgt hendes initiativ og spor.

Når børn befinder sig i konflikter, er det ikke vores opgave at gøre os til dommer i disse. Vi tager ikke parti, men forholder os neutralt. Vi bliver optagede af, at de børn der er involverede i konflikten får en oplevelse af at blive taget alvorligt. En konflikt er fyldt med læring og barnet får gjort sig en masse erfaringer hver gang det befinder sig i en, som det kan tage med sig videre. Det bliver klogere på sig selv og dets handlemuligheder, samt hvem er jeg i relationen til dig. Det er derfor vigtigt at børnene

lærer at løse konflikter på egen hånd og bliver i stand til at tage dem fra start til slut. I de situationer, hvor vi kan se der er brug for vores hjælp, så træder vi selvfølgelig til og giver denne.

Vi udvikler børnenes sociale kompetencer.

Børn lærer bedst når de føler tryghed. Ved at have en tryk base at erobre verden ud fra, kan mange ting lade sig gøre. Vi ved, at det lille barn har brug for en voksen at orientere sig imod og derfor vil relationen altid være omdrejningspunktet i alle vores pædagogiske tiltag. Når relationen er tryk, er barnet i stand til at lære og udvikle sig.

Læring sker hele dagen lang. F.eks. når barnet er aktiv deltagende under måltidet og selv smører sin mad, hældes vand i sin kop, rydder op efter sig selv og måske går med ned i køkkenet og siger tak for mad.

Vi er opmærksomme på, at børn er forskellige og udvikler sig i forskellige tempi, og det er vores erfaring, at når barnet kan være sig, giver det plads til læring.

Børnefællesskaber

I Lyngholmen skal alle børn føle de er en del af et fællesskab, og vi skaber mulighed for forskellige legefællesskaber og støtter de fællesskaber børnene selv etablerer.

Vi opdeler børnene i forskellige børnegrupper efter kompetencer og nærmeste udviklingszone.

Vi har onsdage på tværs i børnehaven og går på tur på tværs af stuerne i vuggestuen. I børnehaven har vi også åbne døre om eftermiddagen, hvor børnene kan gå på besøg hos hinanden.

Til samling bliver alle børn set og hørt. F.eks. taler vi om hvilke børn der er kommet og hvem der ikke er i vuggestue/børnehave i dag.

Vi skaber både store og små fællesskaber. Det lille fællesskab kan bestå af 2-3 børn der eksempelvis leger med magneter, hvorimod det store fællesskab kan bestå af 15 børn der leger "*bro bro brille*".

Vi har rundkredslege der styrker børnenes fællesskaber og interaktioner med hinanden. Det kan f.eks. være "*lille hund der er nogen der har taget dit kødben*".

I forhold til børn i udsatte positioner, indtager den voksne en deltagende position og får børnene med i lege så ingen børn oplever eksklusion. De børn der ønsker at lege alene og have ro, har også mulighed for dette.

I løbet af en dag, sætter vi også rammen for børnenes fællesskaber f.eks. ved at inddele børnene i bestemte grupper. Disse grupper bliver altid lavet ud fra pædagogiske overvejelser, der tilgodeser det enkelte barns udvikling.

Når barnet indtræder i en gruppe, skaber det en unik mulighed for at skabe en positiv fortælling omkring barnet den voksne kan f.eks. sige: "*Peter hvor er du god til at dele legetøjet med dine venner, du er en god ven*"

Vi lærer børnene at være del af et større fællesskab. Dette sker også når børnene til samling lærer turtagning og lytter til deres venners fortællinger.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

I Lyngholmen tager vi udgangspunkt i børnenes individuelle forudsætninger, og tilrettelægger den fælles hverdagspædagogik, så vi sikrer deltagelses- og læringsmuligheder for alle børn. Vi anser relationerne; barn/voksen og barn/barn imellem, som afgørende for barnets trivsel, udvikling og læring i institutionen. Vi reflekterer derfor både over den generelle relationsopbyggende praksis og egen praksis. F.eks. gennem reflekterende teams og praksisfortællinger.

Hverdagspædagogikken indeholder både planlagte vokseninitierede aktiviteter, børneinitierede aktiviteter, samt dagsrutiner i forbindelse med børnenes basale behov. Alle aktiviteter forstås samlet set, som et pædagogisk læringsmiljø, og det pædagogiske personale reflekterer kontinuerligt over kvaliteten i alle aktiviteterne. Refleksionerne forgår både i dagligdagens pædagogiske praksis i systematiske strukturerede mødesammenhænge.

Vi har besluttet, at vi vil give os god tid hele dagen, så nærværet med børnene kan opretholdes. Dette kan lade sig gøre da vi arbejder struktureret og didaktisk samt på tværs af stuerne.

Vi arbejder med tydelige og genkendelige legezoner på stuen, så børnene ved, hvad man kan lege.

Vi tilbyder forskellige legezoner med mulighed for fysiske lege, konstruktionslege, rollelege og fordybelsesaktiviteter.

Vi anerkender og forsøger at imødekomme børnenes forskellige behov i løbet af en dag. Nogle børn kan have brug for ekstra ro i løbet af en dag, og til dem tilbyder vi høreboffer og et roligt hjørne, der kan skærme dem fra stimuli.

Børnene kan besøge andre stuer, som tilbyder andre legezoner, derved kan de gå på opdagelse hos hinanden og finde nye venskaber.

Vores legezoner tilbyder nærvær, da der ofte vil være en voksen tilgængelig, som kan være deltagende i legen, hvis der er brug for det.

Vi har både planlagte aktiviteter og rutiner (hverdagsaktiviteter), hvor børnene har mulighed for at udvikle forskellige kompetencer f.eks. grov og finmotorik.

De voksne indtager forskellige roller/positioner i løbet af en dag og er i disse i længere tid ad gangen. Denne klare rollefordeling skaber mulighed for at kunne tilbyde børnene et autentisk nærvær da ingen voksne er i tvivl om deres position og derved kan give børnene deres fulde opmærksomhed. Denne rollefordeling er også implementeret på legepladsen, så vi sikre et læringsmiljø, hvor

alle børn har mulighed for at kunne blive inkluderet i lege der enten er voksen- eller børneinitierede.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Forældrene er de vigtigste omsorgspersoner i børnenes liv, og vi møder forældrene med imødekommenhed og ligeværdighed. Vi inddrager forældrenes perspektiver, og viden om barnet, i det daglige pædagogiske arbejde. Forældresamarbejdet omhandler både børnenes individuelle niveau, og det niveau der omhandler børnefællesskaber og sociale relationer.

Når børnene starter i Lyngholmen, inviterer vi forældrene til en introduktionssamtale. Samtalen har det formål, hurtigt at skabe tillid i samarbejdet mellem forældre og personale, samt at få størst mulig viden om barnets aktuelle behov, vaner og rutiner i hjemmet.

Når barnet har været hos os i ca. tre måneder, holder vi endnu en forældresamtale, for at følge op på barnets aktuelle trivsel, udvikling og læring. Derefter holder vi løbende samtaler med forældrene efter behov.

Derudover samarbejder vi dagligt med forældrene, når de afleverer, og henter deres børn, samt ved telefonsamtaler efter behov.

Forældremøder, forældrerådet, og forskellige forældrearrangementer, er ligeledes samarbejdsfora hvor forældre og pædagogisk personale, drøfter pædagogik og værdier i Lyngholmen.

Ingen forældre skal være utrygge omkring deres barns trivsel og udvikling, hvorfor det altid er muligt at få en dialog med personalet, hvis der er brug for dette. Den gode relation mellem forældre og personale skaber tillid og tryghed for begge parter.

Eksempel fra børnehaven:

Oles forældre kontakter pædagogerne fra hans stue i børnehaven, da de har oplevelse af, at Ole ikke er tryk på hans stue. Ydermere er de usikre på, om personalet ser hans behov for hjælp, og de vil derfor gerne have ham flyttet til en anden stue. Pædagogerne lytter til forældrenes bekymring og de aftaler at se tiden an. Da forældrene efter et stykke tid fortsat er utrygge, kontakter de den pædagogiske leder. Der aftales et møde, hvor forældre, to pædagoger fra stuen og den pædagogiske leder deltager. Forældrene udtrykker klart deres bekymringer til mødet. Pædagogerne anerkender forældrenes utryghed og opsætter i samarbejde nogle klare aftaler der skal højne Oles trivsel. Der aftales et opfølgende møde, hvor der skal besluttes om Ole skal flytte stue. Efterfølgende får Ole nogle bedre dage, dialogen mellem forældre og pædagoger styrkes og til det opfølgende møde, udtrykker forældrene positivitet og anerkendelse af pædagogernes arbejde og Ole forbliver på sin stue.

Forældresamtalernes formål er skabe tid og rum til en uddybende dialog omkring barnet. Til samtalen tegner vi et generelt billede af barnet, hvad det er optaget af, udviklingspunkter samt tilbyder råd og vejledning, hvis dette måtte være nødvendigt. Det er forældrene der er eksperter på deres børn og i dialogen med forældrene, bliver vi også klogere på barnet og denne erfaringsudvikling er med til at skabe de bedste udviklingsmuligheder og forudsætninger for barnets trivsel.

Vi arbejder målrettet med skriftlig formidling og dokumentation af praksis eksempelvis igennem ugebrev, foto og forældrebreve. Det er derfor vigtigt at forældrene orienterer sig på de AULA

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi er opmærksomme på, at børn har forskellige forudsætninger, både i forhold til det individuelle funktionsniveau og i forhold til deres sociale netværk. I alle familier oplever man perioder, der er vanskelige. Nogen perioder varer ikke så længe, mens andre er længerevarende og mere alvorlige. Når barnets familie er i en vanskelig periode, kan barnet komme til at befinde sig i en udsat position, der også påvirker dets trivsel i Lyngholmen. Børnenes individuelle funktionsniveau præger ligeledes deres deltagelsesmuligheder.

Vi er bevidste om, at børnenes individuelle forudsætninger, påvirker deres mulighed for at deltage i forskellige situationer/aktiviteter. Derfor tilpasser vi de krav vi stiller til de enkelte børns deltagelsesmuligheder. F.eks. ved, at sidde hos en voksen ved samling, at blive støttet med øjenkontakt og en hjælpende hånd op af en bakke, eller ved at tilpasse kravet for at lykkes, når vi bygger togbane. Vi er ligeledes opmærksomme på, at lytte til børnenes ønsker og iagttage deres initiativer, for derefter, at understøtte dem i det de gerne vil opnå.

Vi skaber pædagogiske læringsrum, hvor vi tager udgangspunkt i det enkelte barns ressourcer og behov og derigennem skaber lige deltagelsesmuligheder for alle børn. Herved sikre vi at det enkelte barn mødes der hvor det er og får en oplevelse af at føle sig set og hørt samt det at være en betydningsfuld del af fællesskabet.

Eksempel fra børnehaven:

Peter sidder og bygger et tårn ud af magneter, Jesper vil gerne være med, men er sprogligt udfordret og mangler ord til at kunne spørge. I stedet ødelægger han tårnet. Peter bliver ked af det og løber hen til en voksen. Den voksne spørger om Peter tror det er fordi Jesper gerne vil være med, og foreslår at han kan spørge Jesper om det er tilfældet. Peter stopper op og tænker. Han løber over til Jesper og spørger om han vil være med til at bygge tårnet. Det vil han gerne. Legen begynder på ny og fortsætter med grin og fælles planlægning.

I dette tilfælde fik Jesper en lille pause, mulighed for at reflektere i fællesskab med en voksen om hvad der var på spil, og hvilke handlemuligheder han kunne tilgå.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Lyngholmen er vi en del af 'Stærkt samarbejde' der er et samarbejde mellem de kommende fritidsinstitutions- og skolestartere og de omkringliggende børnehaver, fritidsinstitutioner/KKFO'er og skoler i lokalområdet. I klynge VVK G har vi 'stærkt samarbejde' med Skolen i Sydhavnen og Sluseholmen Skole.

Vi ønsker at skabe en tryk overgang fra børnehave til KKFO/skole og de kommende skolebørn besøger derfor en af de lokale skoler, hvor udvalgte børnehaveklasseelever fortæller de kommende skolestartere om, hvordan det er at gå i skole.

Vi arbejder målrettet med understøttelse af børns sprogudvikling og det er derfor besluttet at alle dagtilbud, KKFO og børnehaveklasser arbejder med en fælles sprogkuffert med rim, remser, bøger og sanglege.

Vi arbejder med tidlig opsporing og til dette anvender vi blandt andet TOPI og sprogvurderinger. Derudover holder vi 'Styrket dialogmøder' med forældre til de børn der har behov for støtte. Til disse møder deltager nuværende pædagoger og KKFO-ledere, som finder sted i efteråret og foråret inden skolestart. På denne måde sikrer vi den bedste overgang fra børnehave til KKFO/skole.

Vi har de seneste to år samarbejdet med vores naboinstitution Vandkanten omkring de kommende skolestartere. Hver onsdag formiddag går de ældste børn i Lyngholmen derfor over i Vandkanten, hvor de laver aktiviteter, som er målrettet kommende skolestartere.

I april og maj måned inden skolestart samles alle de kommende skolestartere en dag i Valby Parken, hvor de laver fælles aktiviteter og hvor de samtidig får mulighed for at lære nogle potentielle skolekammerater at kende.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Lyngholmen ligger i den nye del af Sydhavnen, et beboelsesområde som er under etablering. Lige udenfor vores vinduer og på ugentlige gå- og cykelture, er der rigtig god mulighed for at følge udviklingen i bydelen, vi ser på kraner, gravemaskiner, traktorer og store lastbiler. Vi benytter de større grønne områder der ligger i nabolaget, naturlegepladsen Karens Minde, hvor der er får, ge-der og kaniner. Havnebussen lægger til på en kaj meget tæt på os. Den kan blandt andet sejle os til Amager Fælled, hvor vi også kan udforske en lidt vildere natur, end den vi har rundt om os.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal ind- drages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø

Lyngholmens fysiske læringsmiljø tilpasses børnenes aldersmæssige udvikling. Vi tilstræber at skabe genkendelighed til de omgivelser børnene møder uden for institutionen. Der etableres lege- zoner om morgenen og eftermiddagen, så det tydeligt fremgår, hvad man kan lege i de forskellige områder. Det pædagogiske personale indgår i legene, og inspirerer børnene til udvikling af legen,

samt understøtter børnenes deltagelsesmuligheder. Oprydning efter leg er en del af legeaktiviteten, så legezonen igen fremstår indbydende. De fysiske rammer i garderobe og toilet, er indrettet, så børnene naturligt udvikler deres kompetencer i forhold til selvhjulpenhed.

Lyngholmens psykiske læringsmiljø er præget af trygge og ligeværdige relationer, der sætter samspillet mellem børnene i centrum for aktiviteterne. Vi har ligeledes fokus på børnenes sproglige læringsmiljø, så vi højner kvaliteten igennem kommunikationen mellem børn og voksne, samt børnene imellem.

Vi har en opmærksomhed på det æstetiske læringsmiljø, hvor små rum i rummet (legezoner) bidrager til at skabe genkendelighed og tryghed. Rummets indretning skal bidrage til sanselige og æstetiske oplevelser hvor der er mulighed for at barnet kan fordybe sig i forskellige legeformer og stemninger som f.eks. et LEGO hjørne, en køkkenkrog eller et læsehjørne.

Eksempel fra vuggestuen

Petra er netop ankommet til vuggestuen og går sammen med sin far ud på badeværelset og vasker hænder. Da de kommer ind på stuen er der stillet puslespil frem ved et af de lave borde. På madrassen hopper to børn rundt imens de øver sig i at slå kolbøtter. Petra løber straks over til børnene og vil være med i legen. Hun hopper på madrassen og vinker til far. Hun er nu i gang med legen.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Vi arbejder dagligt med børnene i mindre grupper, både i aldersintegrerede og aldersopdelte grupper. Gruppeinddelingen tager hensyn til børnenes relationer og individuelle forudsætninger. Vi følger børnenes initiativer, og understøtter deres deltagelsesmuligheder, gennem opmuntring og omsorg for den enkelte, med henblik på, at skabe en fælles opmærksomhed i gruppen.

Børnenes alsidige og personlige udvikling, understøttes ligeledes, gennem arbejdet med Lyngholms særlige fokusområde; Natur, udeliv og science. F.eks. tager vi ud og samler blade når det er efterår og laver dem til flotte kranser. Vi tager også på tur for at finde insekter som vi nogle gange tager med tilbage til Lyngholmen, hvor vi i fællesskab undersøger dem nærmere.

Vi arbejder ud fra en struktureret pædagogik hvor vi har fokus på ugeplaner der ruller over fire uger, således børnene oplever genkendelighed og trykthed i hverdagens rutiner. Det giver ro og skaber de bedste betingelser for det enkelte barns udvikling.

Børnene bliver inddelt i mindre grupper, hvor der er fokus på det enkelte barns behov og kompetencer. Derfor er grupperne dynamiske, så de hele tiden kan tilpasses det enkelte barns udvikling.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Børnene har krav på, at være aktive og anerkendte deltagere i både mindre og større fællesskaber. De voksne hjælper og støtter børnene til at forstå egne og andres følelser, og fremme dermed deres samspil med andre. Det vil sige, at det pædagogiske personale inviterer børnene til at give udtryk for deres individuelle ønsker og behov. Vi hjælper ligeledes børnene med, at tage hensyn til og invitere andre børn til deltagelse.

Det pædagogiske personale er bevidste om, at forskellige børnefællesskaber skaber deltagelsesmuligheder for forskellige børn. Derfor planlægges der pædagogiske aktiviteter ud fra konkret viden om børnene på et individuelt niveau, der sættes ind i børnefællesskabernes sociale kontekst.

Børnenes sociale udvikling, understøttes ligeledes, gennem arbejdet med Lyngholms særlige fokusområde; Natur, udeliv og science. Dette ses i praksis når vuggestuen tager på en tur, hvor formålet er at dufte til forskellige ting, for at gøre dem opmærksomme på deres lugtesans. Når der er blevet duftet, tales der ofte om hvilke dufte barnet godt kan lide, og hvilke de ikke bryder sig om.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Lyngholmen skal arbejde ud fra strategierne i ”Sammen om sprog”, som bygger på den canadiske metode ”Hanan” udviklet af Elaine Weitzman og Janice Greenberg. Sprogstrategierne bygger på intentioner, om at give tid til samspillet, holde øje med barnets initiativer, lytte til intentioner, imitere, fortolke og ved at dele børnene op i mindre grupper.

Det pædagogiske personale skaber et læringsmiljø, hvor børnene bliver mødt i et samspil, der understøttes af barnets individuelle kommunikationsstile og nærmeste udviklingszone. Børnene bliver mødt af nærværende voksne, der er bevidste om, at skabe sprogpædagogisk kvalitet ind i alle de sammenhænge hvor børnene deltager.

Børnenes sproglige og kommunikative udvikling, understøttes ligeledes, gennem arbejdet med Lyngholms særlige fokusområde; Natur, udeliv og science. Dette kommer eksempelvis til udtryk når vi sejler en tur med havnebussen. I børnehaven leger børnene ofte at der bor et havmonster nede i vandet. Vi taler om hvordan det mon ser ud, om vandet er koldt og hvad sådan et havmonster mon spiser. I denne kontekst præsenteres børnene for nye ord i samspillet mellem barn/barn og barn/voksen.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Lyngholmen opfordres børnene til bevægelse og til at udforske det fysiske legemiljø i alle rum, både ude og inde. Det pædagogiske personale er bevidste, om at være kreative og skabe fysiske læringsmiljøer der udnytter rummene på den bedst mulige måde. Vi indretter bl.a. små læsekroge hvor børn og voksne kan fordybe sig i bøger og samtaler.

Vi indretter så det er muligt for børnene, at udfolde sig og udfordre deres sanser, både i fysisk aktivitet, samt ved afslapning og ro. Vi har madrasser børnene kan tumle på, vi leger børnene er gulerødder vi skal trække op af jorden samt børneyoga.

Vi arbejder med musik, sang og bevægelse, både som en daglig aktivitet, og som et mere overordnet pædagogisk tema. Vi leger eksempelvis ”*Tommerose*”, har fredagsrock og synger boogie woogie.

Børnenes krop, sanser og bevægelse, understøttes ligeledes, gennem arbejdet med Lyngholms særlige fokusområde; Natur, udeliv og science. F.eks. når vi laver børneyoga på græsset i bare fødder, leger gemmeleg eller ”*jeg gik mig over sø og land*”

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende m
3. atematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Natur udeliv og science var Lyngholmens første fokuserede pædagogiske indsatsområde. Det betyder, at dette tema var og stadig er omdrejningspunktet, for arbejdet med de øvrige læreplanstemaer. Baggrunden for dette valg, er primært, at den lokalitet som Lyngholmen ligger på, er et nybygget område hvor den grønne natur er en mangel. Derfor vil vi, ved at være undersøgende omkring naturen og udelivet, arbejde på, at bringe naturen ind i Lyngholmen. Samtidig vil vi udforske lokalmiljøet, og søge efter den natur, man ikke kan se ved første øjekast.

Naturen er lige for næsen af os, uanset om vi er i byen, ved vandet eller på landet. Naturen byder på både små detaljer og store sanselige oplevelser, og børnene i Lyngholmen skal opleve og udforske det hele. Det betyder bl.a. at det pædagogiske personale er opmærksomme og nysgerrige sammen med børnene. Natur og naturfænomener bliver bl.a. en del af den daglige og kontinuerlige interesse for årstider, fødevarer og dyreliv.

Arbejdet med science handler primært om hvordan det pædagogiske personale understøtter børnenes udforskning af Deres omverden. Derfor har vi fokus på, hvordan det pædagogiske personale er nysgerrige, videns indsamlede og udforskende sammen med børnene.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

F.eks. kan vuggestuen tage på en tur, hvor formålet er at skabe tid til fordybelse i naturen. Her kan der dvæles ved et edderkoppespind. Ofte vil der blive talt om hvem der mon bor i det, hvordan det ser ud samt former og farver. Her får børnene en konkret erfaring med naturen og deres nysgerrighed bliver udviklet.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Hele Lyngholmens pædagogiske grundlag, bygger på en forståelse af mangfoldighed og børne-fællesskaber, med ligeværdige deltagelsesmuligheder for alle børn og deres forældre.

Kultur og æstetik er et centralt omdrejningspunkt i Lyngholmens hverdagspædagogik. Børnene møder kulturelle udtryksformer i lokalområdet når de er på tur. Vi bevæger os rundt i Københavns børnekulturliv samt tager ud i naturen og udforsker København. F.eks. har børnehaven besøgt arbejdsmuseet, været til julegudstjeneste, besøgt en moske og cyklet ind til Amalienborg samt Den lille havfrue. Vi besøger også biblioteker, hvor vi låner bøger der omhandler det konkrete tema vi er optagede af.

Børnenes oplevelse af kultur, æstetik og fællesskab, understøttes ligeledes, gennem arbejdet med Lyngholms særlige fokusområde; Natur, udeliv og science.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

I Lyngholmen har vi udviklet en systematisk og kontinuerlig evalueringspraksis. Vi arbejder blandt andet med praksisfortællinger, der analyseres systematisk på stue- og personalemøder, samt i andre pædagogiske mødesammenhænge. Det pædagogiske personale observerer, analyserer samt videofilmer den pædagogiske praksis. Disse metoder danner grobund for nye handlemuligheder.

Konkrete metoder der anvendes er: praksisfortællinger, aktionslæring, KIDS og SMTTE-modellen.

De kontinuerlige Trivselsvurderinger/TOPI og Sprogvurderingerne, bliver ligeledes anvendt som materiale til pædagogisk refleksion. Udarbejdelsen af begge typer vurderinger, giver en nuanceret viden om børnenes individuelle udviklingsniveau. TOPI og sprogvurderingerne skaber en ny viden om, hvilke pædagogiske tiltag der vil kunne gavne det fælles pædagogiske arbejde. Bl.a. i forhold til at skabe inkluderende børnefællesskaber.

Som en del af overstående evalueringspraksis, vil det pædagogiske personale arbejde på, at få øje på nye handlemuligheder, og afprøve disse. F.eks. for at opnå bedre deltagelsesmuligheder for børnene, eller for at kunne støtte et barns sproglige udvikling mere fokuseret.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

I evalueringsarbejdet med den pædagogiske læreplan, har vi nedsat en gruppe bestående af pædagogisk personale fra henholdsvis vuggestue og børnehave samt den pædagogiske leder. Gruppens ansvar er at der kontinuerligt bliver evalueret på de tiltag, der er knyttet til vores fokusområder og at vi herunder kigger efter tegn på læring. Disse tegn danner grundlag for en fælles dialog, refleksion og læring på det månedlige personalemøde. Tegnene på læring, vil hele tiden ændre sig, og udvikles derfor i takt med nye mål og fokuspunkter.

Vi vil anvende eksempler fra de foregående måneders pædagogiske analyser/evalueringer, med henblik på, at kvalificere evalueringen af Lyngholmens pædagogiske læreplan.

Ved årets udgang laver vi en opsamling på "Hvor var vi?", "Hvor er vi?" og "Hvor skal vi hen?" Med afsæt i denne dialog, fastsættes nye mål og fokuspunkter.

Vi har valgt at den pædagogiske læreplan evalueres hvert andet år. I evalueringen tages der udgangspunkt i de tegn på læring, der er ses i forbindelse med vores fokuserede indsatsområder.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Pædagogisk læreplan

© 2019

Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/omraade/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

